

САМОТОЮ НА ЧУЖИНІ.

УРИВКИ ІЗ ЩОДЕННИКА.

(Князеві Олександрови Гагарину і його жінці Марії на спомин про наше
двохлітнє приятелювання в Бейрутї).

20. марта 1898.

I.

Ох, арабські фоліянти!
Вже не сила вас читати:
бо розкинувся сад запашний
під вікном моєї хати.

Підведу від книжки очи, —
під вікном ростуть банани,
шелестять високі пальми,
мірти, фіґи і платани.

Є й міґдал ясно-зелений,
єсть і сивая маслина,
і акація рожева,
і смолистая кедрина.

Підійду я до віконця, —
пахнуть рожі й базилики,
туберози і фіялки
й наркотичні гвоздики.

І нудьга, немов гадюка,
обгортаєть ся круг серця.
Сам не знаю, звідки смуток
і куди-ж то серце рветь ся?

II.

Ні, я знаю, чом нудьгую,
ні, я знаю, звідки сум:
то розлука, зла гадюка,
вся причина чорних дум.

Де ви, де ви, милі друзи?!
Чом тепер вас тут нема!...
А без вас розкішний південь
задля мене мов тюрма.

III.

Як дві краплі в бурнім морі,
на секунду ми зустрілись.
Нанеслась новітня хвиля, —
ми на віки розлучились.

Знову сам я на чужині...
Не побачимось ніколи...
Серце ниє... В грудях важко...
Доле!... доле!... люта доле!

IV.

Часом сонце кине промінь
в темну-темную хатину,
розжене холодну сутінь
тай щезає за хвилину.

І темницю знов затоплять
хмари чорні, непрозорі...
Так без вас во мною сталося,
дорогії, ясні зорі!

Хоч на дворі жар палючий,
а душа примерзла й стогне...
Сутінь очи застеляє...
Нерви плачуть... кров холоне.

21. марта.

V.

Єсть одна гора коло Бейруту.
Непривітний кактус там поріс.
І ступив я по вузенькій стежці
в той щетинястий, понурий ліс.

Тут так тихо... Штаство не щебече...
Темно й вохко... Пахне як з могил...
Я на прикорні присів мов сонний
і дивив ся тупо і без сил.

Аж змія переповзла нарешті...
Перебіг проз мене й іхневмон,
позирнув цікаво, мов котятко,
тай злякав ся і процав як сон.

Я прочнувьсь... Поволі зворухнув ся...
Як тут темно!... наче льох без дна!...
І спустивсь я стежкою в долину,
де цвила сирійська весна.

VI.

Горді пальми... Думні лаври...
Манячливий кипарис...
Океан тропічних квітів...
Ще й цвите цитринний ліс.

Я хитнувьсь, бо наче впив ся
з аромату тих квіток.
Аж погляну: коло пальми
простий житній колосок.

— „Гей, земляче!“ шепче колос,
похилившись на стебло:
„Ми -- чужі для сього раю, —
що-ж сюди нас принесло?“

22. марта.

VII.

Знову серце заболіло,
 знов у щерть набігло горя.
 Я пішов собі із міста
 на безлюдний беріг моря.

Пісочаная рівнина...
 Море-ж — гребні голубії.
 Піна беть ся в побереже...
 Вітерець із моря віє.

Задивив ся я на море.
 Хвилі плещуть ся об ноги.
 Їх глухее воркотінне
 Заколисує тривоги.

Сонце граєть ся у водах,
 в тому сріблї та кристалї.
 В цілім морі щастє й радїсть...
 Розплилісь мої печалї.

VIII.

На приморському безлюддї
 обернув ся я в дитину:
 гарні мушлі підбираю;
 вгляджу красші, — давні кину.

Різнобарвнеє кремінне
 заповнило всі кишенї,
 ще-ж камінчики найкрасші
 я несу у себе в жменї.

Я сїдаю на піскови,
 впорядковую ті скарби;
 по дитячому радїю
 на красу, на пишні фарби.

Море плеще... Ясне сонце
 величаво тоне в морї..
 Мушлі — втіха... І спитав я:
 „Чи-ж бува на сьвітї горе?!“

IX.

Туп-туп-туп! Ідуть два мули.
Камінюча в них на спині.
Чорний Неґр іде позаду
в дертій, латапій свитині.

Покосивсь на мене хмуρο
і бурмоче, ніби стиха:
„Що за щастє тим ифранжам:
ані праці, ані лиха!“ *)

X.

Ой колись я бачив, як щезав туман,
що в ночі був тихо затопив Ліван.
Де була недвижна біла рівнина,
вийшла дика круча, грізна, без дна.

Так у мене в серці з муринових слів
щез туман мрійливий, наче вихор змів.
Вибухла глибока дикая печаль.
Жалко всіх бездольних... тай на себе жаль!

Бейрут.

А. Кримський.

*) Ифранжі — Европейці.